

Candidatură Director Departamentul de Limbi și literaturi străine

Facultatea de Litere

Conf. dr. Anca Cristina Petraș

Plan managerial

Considerații preliminare

Componentă esențială a unei facultăți de litere, studiul limbilor și literaturilor străine asigură prin excelență deschiderea spre lume și raportarea la alteritate, dimensiuni esențiale existenței însăși a unei formări și gândiri filologice. Departamentul de Limbi și literaturi străine din facultatea noastră reunește, în cadrul clasicele catedre, specialiști în principalele limbi, literaturi și civilizații europene (engleză, franceză, germană, italiană, rusă, spaniolă), precum și în filologia clasică. Aceștia se dedică formării studenților la toate cele trei niveluri (licență, masterat, doctorat) și cercetării.

(1) Prin natura dublei specializări pe care o oferă Facultatea de Litere, diferitele catedre ale Departamentului nu pot funcționa decât în mod coerent, prin oferirea de cursuri / seminarii / cursuri practice paralele. Specializările propuse în cadrul departamentului în domeniile filologie și studii culturale la cele trei niveluri (licență, masterat, doctorat) răspund unei game largi de cerințe pe piața muncii (cadru didactic, traducător / terminolog / interpret etc.), oferind atât formare lingvistică propriu-zisă, cât și instrumentele unei reflecții asupra funcționării limbii și a manifestărilor literare și, mai larg, culturale.

(2) Activitatea didactică desfășurată în cadrul Departamentului este completată și susținută de o activitate de cercetare variată, de înaltă ținută, care permite cercetătorilor să participe la dezbaterile din disciplinele lor pe plan național și internațional. Excelența în cercetare este posibilă grație unei medii propice deschis, în care cercetătorul se formează inițial, dar și printr-o comunicare permanentă și o integrare în comunitatea mai largă a cercetătorilor dintr-o disciplină. Personalul departamentului nostru a beneficiat de formare la universități din Europa și America (v. studiile și diplomele obținute în diverse universități din străinătate, participările la stagii de formare și documentare) și este prin excelență conectat la principalele

curente științifice (v. publicațiile în străinătate, participările la manifestările științifice, în diversele programe de cercetare, de schimburi academice și de predare etc.).

Din păcate, tabloul anterior prezintă numeroase zone de umbră, rezultatul diferitelor procese la care a fost supus învățământul românesc, în general, și care s-au repercutat deosebit de puternic asupra unora dintre specializările umaniste. Aceste evoluții sunt foarte bine cunoscute, amintesc aici câteva dintre ele:

- ✓ finanțarea în funcție de numărul de studenți și constrângerile bugetare, care au condus, în încercarea de eficientizare, la mărirea formațiilor de studiu (de exemplu, grupe de seminar de 35-40 de studenți) – incompatibilă cu specificul predării limbilor străine –, cu consecințe negative asupra procesului didactic;
- ✓ introducerea sistemului Bologna și reducerea numărului de ore din planul de învățământ, cu consecințe asupra calității formării studenților și asupra constituirii normelor didactice;
- ✓ scăderea numărului de studenți pentru unele dintre specializările propuse de departament (filologia clasică, rusa, și, în ultimii ani, franceza);
- ✓ slaba finanțare a cercetării și accesul foarte dificil la literatura de specialitate pentru cercetători.

Propuneri de optimizare a activității Departamentului de Limbi și literaturi străine

Conștientă de limitările cadrului în care ne situăm, mă adresez Dumneavoastră cu o serie de propuneri de principii și de acțiuni care să îmbunătățească activitatea Departamentului de Limbi și literaturi străine.

(1) În privința ameliorării calității formării studenților, cred că trebuie găsită o soluție de mijloc între învățarea limbii străine prin introducerea de cursuri practice de armonizare a nivelului de limbă, pe de o parte, și specializarea în limbă, literatură și civilizație – ceea ce face specificul unei facultăți de litere –, pe de altă parte. Libertatea de opțiune privind mijloacele trebuie să aparțină catedrelor. În același timp, cursurile predate în limbă străină trebuie recunoscute prin acordarea coeficientului suplimentar prevăzut de metodologia de întocmire a statului de funcțiuni. Consider necesară, în perspectiva enunțată, reluarea discuțiilor din ultimii ani privind creșterea numărului de ore din planul de învățământ, argumentul dublei specializări fiind mai mult decât suficient.

(2) Dinamica admiterii anuale a studenților la specializările Departamentului de Limbi și literaturi străine depinde de dinamica socială, economică, geopolitică și, desigur, de cerințele pieței muncii. Interesul absolvenților de liceu pentru limbile engleză și germană, manifestat în

ultimii ani, se înscrie în această logică. Se remarcă, pe de altă parte, un oarecare decalaj între ce se întâmplă realmente din punctul de vedere al angajatorilor și percepția viitorilor studenți. În cazul limbii franceze, de exemplu, există pe piață o serie de angajatori puternici, cărora le este dificil să recruteze vorbitori de franceză – prea puțin numeroși în raport cu cerințele. Activitățile de informare desfășurate deja în Facultatea de Litere de diverși reprezentanți ai firmelor care recrutează vorbitori de limbi străine trebuie încurajate și orientate, eventual, spre parteneriate mai complexe. Acțiunea trebuie dusă și mai departe, la nivelul învățământului secundar, în colaborare cu decidenții administrativi, cu ambasadele și reprezentanțele culturale ale acestora. Revenind la imaginea de ansamblu a Departamentului din punctul de vedere al dinamicilor numărului de studenți, susțin aceeași abordare echilibrată și solidară de până acum a conducerii Facultății și a Departamentului, cu credința că varietatea de specializări oferite de un departament de limbi și literaturi străine este o condiție a existenței înșăși a unui asemenea departament. O atitudine echilibrată și justă presupune, desigur, și încercarea de compensare a eforturilor fiecăruia dintre membrii Departamentului (de exemplu, prin plata orelor suplimentare).

(3) Rezultatele meritorii în cercetare obținute de cercetătorii Departamentului sunt adesea posibile numai grație unor eforturi umane și financiare proprii. Susțin ideea pe care am văzut-o exprimată în programul rectorului și în cel al decanului privind sprijinirea financiară a participării la manifestări științifice (măcar o dată pe an) și a publicațiilor. Cred că un program coerent și stabil în acest sens este esențial pentru creșterea performanței în cercetare. Ca cercetători nu mai putem depinde doar de finanțările foarte neregulate ale unor organisme internaționale. Libertatea de care ne bucurăm în cadrul Facultății și a Universității în ce privește domeniile noastre de interes științific, fără nici o încorsetare programatică, este o valoare pe care trebuie să o ținem departe de tendințele de impunere, la nivel birocratic, de direcții de cercetare. Colaborările științifice între catedre care se manifestă deja (amintesc aici doar studiile canadiene și existența unui Centru de studii canadiene, care reunește colegi de la catedrele de engleză și de franceză, implicați de-a lungul timpului în proiecte comune, proiectele de cercetare care vizează intercomprehenșiunea în limbile romanice, cu participarea și a colegilor de la filologie clasică). Alte puncte comune de cercetare pot fi identificate în funcție de disponibilitățile și afinitățile intelectuale. Diferite axe pot fi avute în vedere (limbă / literatură / didactică; limbi romanice / limbi romanice / limbi slave). Nu în ultimul rând, Departamentul și Facultatea trebuie să valorizeze și să facă vizibile rezultatele științifice ale membrilor săi printr-o mai bună comunicare pe pagina de internet a Facultății.

(4) Cred că unul dintre punctele slabe ale Facultății noastre, în general, este slaba cotare a celor trei secțiuni din *Analele științifice ale Universității*. De-a lungul timpului s-au depus eforturi pentru a obține o evaluare cât mai bună (secțiunea Lingvistică a fost chiar pentru o perioadă cotată Erih), dar în prezent nici una dintre cele trei secțiuni nu este cotată BDI, și în consecință nici cotată CNCS. Printre cauze se numără, cred, o oarecare dezangajare și o dispersare a energiilor în încercarea de creare de noi reviste, în unele specializări. Date fiind criteriile impuse atât în grilele de concursuri pentru posturi didactice și de cercetare, cât și în evaluările periodice, o revistă care nu este cotată nu poate atrage articole de valoare, iar cele care sunt totuși publicate într-o astfel de revistă riscă să nu poată fi luate în considerare în procesele de evaluare. O dezbatere aplicată și onestă despre soarta revistelor noastre trebuie angajată la nivelul Facultății. Dacă ideea vehiculată deja a reorganizării celor trei secțiuni nu poate fi ușor pusă în practică, viitorul director al Departamentului de Limbi și literaturi străine va trebui să-și asume cu cea mai mare seriozitate, într-un termen rezonabil, pregătirea dosarelor de evaluare a secțiunii de Limbi și literaturi străine.

(5) Responsabilitatea care revine directorului de departament în gestionarea planurilor de învățământ și a statelor de funcțiuni se va angaja în urma consultării cu șefii catedrelor.

Cele câteva idei exprimate pot constitui puncte de plecare pentru reflecții mai largi la care vă invit asupra diferitelor aspecte ale parcursului nostru comun în cadrul Departamentului și asupra statutului specializărilor noastre.

În cazul alegerii mele ca director de departament, îmi voi desfășura mandatul, în limitele definite de cadrul legislativ (Legea învățământului) și de documentele / regulamentele interne (Carta Universității, Regulamentul de funcționare și organizare a Departamentului de Limbi și literaturi străine), în strânsă colaborare cu echipa de conducere a Facultății și a Universității, împreună cu membrii consiliului departamentului și prin consultarea colegilor și colegilor, cadre didactice în Departament.

22 august 2016

Conf. dr. Anca Cristina Petraș